

Joensuun ilosaari ja Autumn Colors.

Valoa, ääntä ja vimmaa

Kari Kola perusti Valoparran valmistuessaan Outokummun esitystekniikan koulutusohjelmasta vuonna 2005. Yhden miehen ideasta ja intohimosta syntynyt yritys on vuosien varrella kasvanut yhdeksi maamme merkittävimmistä valotaiteen toimijoista. Matkan varrella valo on saanut seurakseen ääntä ja liikettä, ja Valoparrasta on tullut myös konaisten tapahtumien tuottaja.

teksti: TUOVI MUTANEN, kuvat: TUOVI MUTANEN JA VALOPARTA OY

Valoparran toimisto sijaitsee aivan Joensuun ydinkeskustassa, taiteilijoiden ja käsityöläisten suosimassa Surakan korttelissa. Punamultainen piha-aitta henkäilee entisaikaa ja korttelin historiaa, mutta vanhat hirret kätkevät sisälleen uutta ja innovatiivista yrittämistä.

Valoparran toimitusjohtaja Kari Kolan mukaan valosta voi tehdä periaatteessa mitä vaan, ja ennakkoluuloton asenne on vienyt miestä pitkin maailmaa. Projektit ovat vaihdelleet yksittäisten näyttelyesi-neiden tai musiikkisalien valaisemisesta aina hehtaarien ulkotilojen valoesityksiin saakka.

Valaiseva kokemus

Valoparrassa työskennellään valon parissa ilman rajoja. Valosuunnittelun toimeksian-not ovat usein konserttien ja näyttelyiden valaisemista, mutta eniten Kola kiinnos-

tavat suuret valoinstallaatiot, jotka tuodaan ihmisten pariin, usein odottamattomiinkin paikkoihin ja ympäristöihin.

– Niiden kautta valoa ja kokemuksia pystytään tuomaan tavallisille kansalaisil-le. Tulin juuri Portugalin Cascaisista valo-festivaaleilta, jossa teimme taiteellisen joh-tajan kanssa 1300-luvun linnasta ison valo-teoksen. Sitä kävi katsomassa kolmen päi-vän aikana 350 000 ihmistä.

Kutkuttavaa perspektiiviä valotaiteili-jalle antoi se, että Euroopan ensimmäinen katuvalo on sytytetty aikanaan juuri tämän linnan ulkopuolella.

Sitä mukaa kun ympäristötaide on kai-ken kaikkiaan lisääntynyt, on Kolan koke-muksen mukaan myös nimenomaan valo-taiteeseen haluttu panostaa. Myös tilaaji-en laatutietoisuus on lisääntynyt. Kymme-nen vuoden aikana toimintaympäristö on kuitenkin muuttunut tiukemmaksi etenkin

kulttuuripuolen leikkauksien vuoksi.

– Kulttuuri nähdään usein pelkkänä kuluna, eikä nähdä sen hyötyjä, jotka ei-vät valitettavasti ole aina suoraan rahal-la mitattavissa olevia asioita. Budjettien leikkaaminen tuntuu myös jatkuvasti tiu-kentuneina aikatauluina, koko ajan pitäisi pystyä tekemään nopeammin ja isommin parempaa.

– Töitä on ollut kasvavassa määrin ko-ko kymmenen vuotta, ja koko ajan olen ol-lut hyvinkin työllistetty. Jo pitempään alal-la olleena olen nykyään saanut tilaajilta ai-ka vapaat kädet. Se kuitenkin tarkoittaa, et-tä luon kaiken tyhjästä. Onneksi minulla on vilkas mielikuvitus, joka auttaa tässä hom-massa.

Mielenkiintoista on arkisten paikkojen muuttaminen sadunomaiseksi. Voimakkaat värit, kontrastit ja varjot vievät lähemmäs kohti mielikuvitus- ja fantasiamaailmaa.

Luminous Pirkkanmaa 2012.

Taiteen ja tekniikan liitto

Valoteos suunnitellaan aina tiettyyn tilaan, jolloin ympäristö toimii osaltaan ins-piraation lähteenä, mutta Kola hakee innoittajia myös muista taiteenlajeista, maalaustaiteesta, arkkitehtuurista tai musiikista. Valoparran installaatiot ovat usein poikkitaiteellisia, ja niissä voi olla mukana kuvataiteilijoita, tanssijoita, tulिताiteilijoita tai sirkuslaisia. Kahden vakinaisen työntekijänsä lisäksi Kolalla on siten laajat verkostot niin koti- kuin ulkomaisia yhteistyökumppaneita.

– Mielellään sekoitan mahdollisimman paljon eri taide-
muotoja yhdeksi kokonaisuudeksi.

Toisinaan monipäinen ihmisjoukkokin saattaa tosin olla iluusiota. Jyväskylän asuntomessuilla Messujen yössä nähtiin Kolan valotaideteos Maailma elää Äijälänrannan Maailmanpylvään tornitalossa. Julkisivun ikkunoista avautui kerrostalon kokoinen maailma toden ja valveen rajamailla häälyvine tapahtumineen ja ihmishahmoineen. Kaikkien hahmojen takana oli kuitenkin vain yksi ainut henkilö, helsinkiläinen performanssitaiteilija Saija Jäntti – tosin lediscreeneillä monistettuna.

Valaistustekniikan muutoksissa ajan tasalla pysyminen vaatii työtä myös alaa ammatikseen seuraavalta. Ledien tulo ja niiden energiatehokkuuden lisääntyminen on Kolan mukaan kuitenkin ehdottomasti hyvä asia.

– Koko ajan mennään enemmän energiatehokkaaseen suuntaan. Myös vanhemmassa tekniikassa optiikka kehittyä ja tulee uusia sovelluksia, esimerkiksi videopuoli on ottanut todella ison harppauksen kymmenessä vuodessa.

Silti Kolan mielestä Suomessa on vielä paljon kehitettävää ja opittavaa valotaiteessa.

VERDELUX KUIKKA

KUIKKA -PUISTOVALAISIN SOPII HYVIN VAATIVIIN OLOSUHTEISIIN KUTEN KOULUT, LASTENTARHAT JA MUUT JULKISET KOHTEET KESTÄVYYTENSÄ TAKIA (IK-10) ASENNETTAVISSA KAIKKIIN Ø 60mm PYLVÄISIIN

VALOLÄHTEINÄ LED JA TOISTAISEKSI MYÖS MONIMETALLI HIT LEDEISSÄ OSRAMIN PREVALED TEKNIKKA JOSSA VALITTAVANA KÄYTTÖKOHTEEN MUKAAN ERITEHOISIA VALOLÄHTEITÄ:
45W / 6000 lm, 60W / 8000 lm, 2 x 29W / 2 x 4000 lm

VALOVÄRI 4000 TAI 5700 K, VALOTEHOKKUUS 133 - 138 lm / W
TIIVEYSLUOKKA IP 55
VALAISINRUNGOLLA 10 VUODEN TAKUU

SAATAVANA MYÖS PIKKU-KUIKKA POLLARI JA SEINÄMALLI

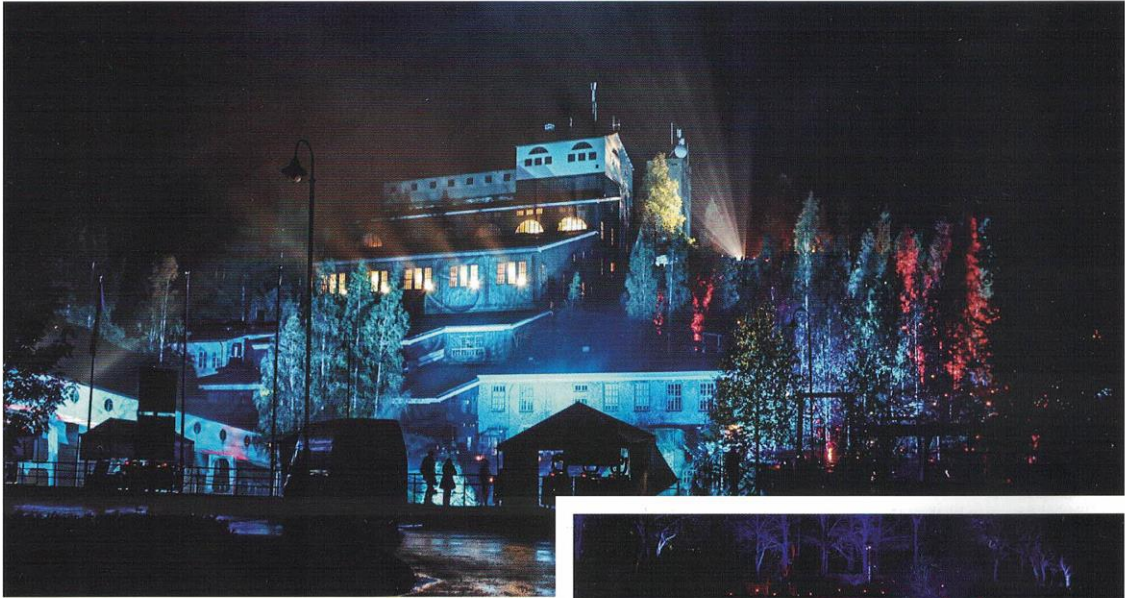
KAIKKI VERDELUX -TUOTTEET OVAT KOTIMAISIA

TARKEMMAT TEKNISET TIEDOT: WWW.VERDELUX.FI

VERDELUX OY 010 2716000
MATTI IIRAMO 050 4654469
JOEL MAJURINEN 050 4012136

verdelux@verdelux.fi

Kaivos elää -tapahtuman valaistusta Outokummun Vanhalla kaivoksella.

– Valoa ei ole osattu vielä hyödyntää riittävästi sen enempiä bisneksenä kuin alueellisesti. Valon ympärille rakennettujen tapahtumien kehittämisessä ollaan vielä lapsenkengissä, vaikka Suomessa on pimeää aikaa paljon enemmän kuin vaikkapa Etelä-Euroopassa. Valohan tarvitsee pimeyttä. Itse näen tässä todella ison potentiaalin.

Yhteinen valo

Valo on elementtinä joustava suhteessa ympäristöönsä. Valotaide ei vaadi kulliseikseen vanhoja linnoja tai upeaa arkkitehtuuria, vaan installaatiot voidaan tuoda arkiin paikkoihin: kaupunkipuistoihin, aukiolle, joen rantaan tai rakenteiden pintoihin. Kolan mukaan etenkin pysyvän valon ja arkkitehtuurin yhdistämisessä ollaan Suomessa pitkällä, esimerkiksi Alvar Aallon kaupungissa Jyväskylässä on monia rakennuksia valaistu onnistuneesti.

– Niin pysyvää kuin lyhytkestoista show-valaistusta voidaan tehdä eri mittakaavoissa eri ympäristöihin. Oikeastaan ainoa vaatimus on, ettei paikalla ole liikaa hajavaloa.

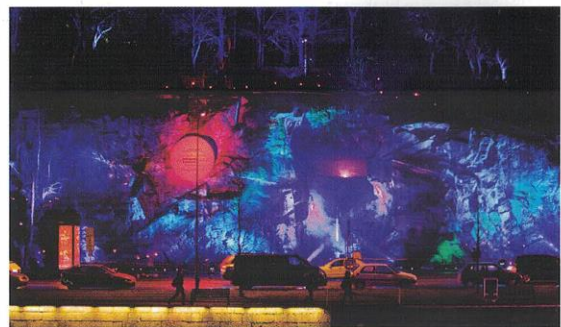
Valotaiteelle otollisten kohteiden luomisessa Kola näkee yhteistyön tarvetta viherjalon valopuolen suunnittelijoiden kesken.

Hän haluaisi, että kiinnitettäisiin enemmän huomiota alueiden monikäyttöisyyteen ja niiden suunnitteluun eri tapahtumien kannalta.

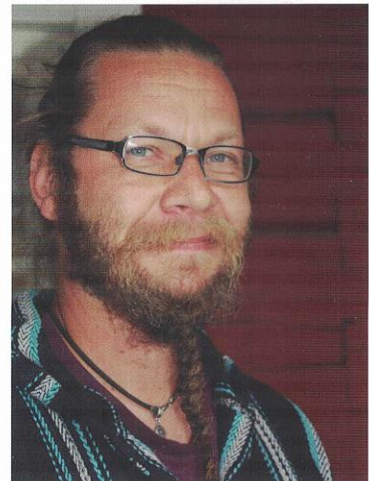
– Toivoisin, että valon mahdollisuudet huomioitaisiin enemmän pitkän aikavälin suunnitelmissa, että luotaisiin valmiuksia samalla, kun laitetaan kaapeleita maahan ja tehdään sähköpisteitä. Tämä mahdollistaisi jatkossa hyvinkin edullisia väliaikaisia valaistusratkaisuja. Yleensä väliaikaisen valaistuksen mahdollistaminen unohtuu, ja valaistus jää helposti päälle-pois -tasolle.

Teknisten valmiuksien lisäksi Kolan mukaan voisi miettiä jo valmiiksi eri kohteiden, esimerkiksi kasvillisuuden valaistuvuutta.

– Viheralueen ideoinnissa olisi mielenkiintoista olla mukana, ajatella asiaa valon kannalta. Valolla pystyy kuitenkin muuttamaan ympäristöä kaikkein eniten ja kaikkein kustannustehokkaimmin. ■

Bridge of Light Turun kulttuuripääkaupunkivuoden loppuhuipennuksessa vuonna 2011.

Joensuulainen Valoparta on jo lähes kymmenen vuotta tuonut valoa erilaisiin tapahtumiin. Valon katveessa ahertaa yrityksen omistaja, toimitusjohtaja ja visionääri Kari Kola.